

“YOZGAT İLİ VE İLÇELERİNDE ‘KLASİK, ROMA VE BİZANS DÖNEMLERİ’
ARKEOLOJİK YÜZEY ARAŞTIRMASI”
2022 YILI ÇALIŞMALARI

“Yozgat İli ve İlçelerinde ‘Klasik, Roma ve Bizans Dönemleri’ Arkeolojik Yüzey Araştırması” konulu ve numaralı [Proje Numarası-YA016601(2022)] proje, planlanan doğrultuda 2022 yılı çalışmaları kapsamında tamamlanmıştır. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü’nün izni ve T.C. Yozgat Bozok Üniversitesi’nin maddi destekleri ile gerçekleştirilen çalışmalar, 10.06.2022-27.06.2022 tarihleri arasında Yozgat İli Sarıkaya (21), Yenifakılı (6), Saraykent (2) ve Boğazlıyan (21) ilçelerinde gerçekleştirilmiştir. Söz konusu araştırma kapsamında toplam 50 alanda arkeolojik tespit ve belgeleme çalışmaları yapılmıştır. Çalışılan alanlara ilişkin veriler aşağıda verilmiştir.

Doç. Dr. Hacer SANCAKTAR
Araştırma Başkanı

İletişim Adresi: Yozgat Bozok Üniversitesi,
Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü
Erdoğan Akdağ Kampüsü, Atatürk Yolu 7. km. Merkez/Yozgat.
e-mail: hacer.sancaktar@bozok.edu.tr
GSM: 0506 248 53 74
Tel: 0354 242 10 21/2602 Fax: 0354 242 10 22

İçindekiler

RAPOR.....	5
GİRİŞ.....	5
<i>Çalışma Genel Bilgileri</i>	5
ÇALIŞILAN ALANLAR.....	6
SORGUN İLÇESİ	6
I. SARIKAYA İLÇESİ.....	6
1. Çüven Höyüğü.....	6
2. Sıçancı Yerleşimi	6
3. Başpınar Yerleşimi	7
4. Say Tümülsleri 1-2	7
5. Hamamyolu Höyüğü.....	7
6. Hamamyolu Yerleşimi	7
7. Köprücek Höyüğü.....	8
8. Konak Höyüğü.....	8
9. Küçükçalağıl Höyüğü.....	8
10. Hasbek Höyüğü ve Höyük Arkası Tümülsü	9
11. Celal Höyüğü.....	9
12. Hisarbey Köyü Camii Önü Mermer Sütunlar	9
13. Karaçayır Deresi Ören Yeri.....	9
14. Kayapınar Höyüğü	10
15. Kale Mevkii Höyüğü.....	10
16. Akbenli Yerleşim Alanı, Höyük, Tümüls ve Yığma Mezarlar	10
17. Tepedoğan Höyüğü	11
18. Akbucak Höyüğü	11
19. Selimli Köyü Karşı Kilise Kalıntısı	11
20. Çat Höyüğü	11
21. Boz Höyük	12
II. YENİFAKILI İLÇESİ.....	13
1. Kızılgedik Höyüğü.....	13
2. Cankurtaran Tepeüstü Yerleşimi.....	13
3. Taşaltı Höyüğü	13
4. Kayapınar Mevkii 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı.....	13

5. Başağı Höyüğü	14
6. Bengü Höyüğü	14
III. SARAYKENT İLÇESİ	15
1. Divanlı Köyü I. Derece Doğal Arkeolojik Sit Alanı	15
2. Başpınar Kurganları	15
IV. BOĞAZLIYAN İLÇESİ	17
1. Höyüktepe Höyüğü	17
2. Aşağı Mahalle Höyüğü	17
3. Kiriz Mevkii Kayaüstü Yerleşimi	17
4. Kaya Sığınağı	18
5. İrşat Höyüğü	18
6. Aydınli Mevkii Kayaüstü Höyük Yerleşimi I-II	18
7. Keçilik Kalesi	19
8. Ovakent Höyüğü	19
9. Maşatlık I. Derece Arkeolojik Sit Alanı	20
10. Böğrügedik Höyüğü	20
11. Çorakdölek Tümülüsü	20
12. Sofuoğlu Höyüğü	21
13. Kemaliye (Hasençi) Höyüğü	21
14. Sarayaltı Höyüğü	21
15. Hamam Höyüğü	21
16. Çokumağıl Höyüğü	22
17. Büyük Höyük	22
18. Karahöyük	22
19. Yenipazar Höyüğü	23
20. Malhöyük Höyüğü	23
21. Kaşkışla Höyüğü	23
SONUÇ	24
Ekler	25
Ek 1: 2022 Yılı Müze Envanterlik Eser Çizimi ve Seramik Çizimlerinden Örnekler	25
Ek 2: 2022 Yılı Harita Çalışma Raporu	25
Ek 3: 2022 Yılı Yüzey Araştırması Alan Koordinat Listesi	25
Ek 4: 2022 Yılı Eser Teslim Tutanağı, Liste ve Müze Envanterlik Eser Fişi	25

<i>Ek 5: 2022 Yılı Yüzey Araştırması Ruhsatnamesi ve Ekip Listesi</i>	<i>25</i>
<i>Ek 6: 2022 Yılı Yüzey Araştırmasına Fiilen Katılanlar ve Katılmayanlar Listesi.....</i>	<i>25</i>
<i>Ek 9: 2022 Yılı Yeni Tespit Edilen Yerleşimlerin Tescil Öneri Fişleri.....</i>	<i>25</i>
<i>Ek 10: 2022 Yılı Çalışmalarını Kapsayan Haritalar.....</i>	<i>25</i>

RAPOR

GİRİŞ

Çalışma Genel Bilgileri

Yozgat İli ve İlçelerinde başkanlığımızdaki bir ekip tarafından Klasik, Roma ve Bizans Dönemlerine dair yerleşimlerin belirlenmesi amacıyla 2022 yılında yapılan yüzey araştırması çalışmaları, 10.06.2022 tarihinde başlayıp 27.06.2022 tarihinde sonlandırılmıştır. Bu tarihler arasında çalışmalar Sarıkaya, Boğazlıyan, Yenifakılı ve Saraykent İlçelerinde yapılmıştır (Harita 1). Çalışmaya katılan ekip listesi rapor ekinde.

Çalışma başlangıcında 10.06.2022 tarihinde Sorgun İlçesi'nden 2022 yılında araştırma kapsamında bilimsel çalışma amaçlı tutanak ile alınan amorf nitelikteki seramik parçaları, bakanlık yetkili uzmanı eşliğinde toplandıkları alanlara bırakılmıştır. 11.06.2022 tarihinde Sarıkaya, 16.06.2022 tarihinde Yenifakılı, 18.06.2022 tarihinde Saraykent ve 20.06.2022 tarihinde Boğazlıyan İlçe Jandarma Komutanlıkları ve İlçe Emniyet Müdürlükleri'ne gidilerek çalışma hakkında bilgi verilerek ilçelerdeki çalışmalar başlatılmıştır.

Çalışmalar, Bakanlık yetkili uzmanının da uygun görmesiyle mevcut durum itibarıyla 18 gün gibi bir süre yapılmıştır.

Yüzey araştırması çalışmalarına öncelikle Sarıkaya ilçesinden başlanmış olup daha sonra ise Yenifakılı, Saraykent ve Boğazlıyan ilçelerinde devam edilmiştir. Çalışılan alanların koordinatları WGS 84 formatında alınarak ArcGIS programında haritalar üretilmiştir.

Söz konusu araştırma kapsamında çalışılan alanlara ilişkin veriler aşağıdadır.

ÇALIŞILAN ALANLAR

SORGUN İLÇESİ

Çalışma başlangıcında öncelikle 10.06.2022 tarihinde Sorgun İlçe Jandarma Komutanlığı'na gidilmiş ve çalışma hakkında bilgi verilmiştir. 2021 yılı çalışmalarında ilçede bölgenin tarihsel süreci için önem arz eden arkeolojik alanlardan bilimsel çalışma amaçlı amorf nitelikteki seramik parçalarından örnekler (yirmi dört poşet) tutanak ile T.C. Yozgat Bozok Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölüm laboratuvarına alınmıştır. Çalışmaları tamamlanan amorf nitelikteki seramik parçaları 2022 yılı çalışmalarının başlangıcında bakanlık yetkili uzmanı Abdurrahim MUTAŞ denetiminde alındıkları yerlere bırakılmıştır (Figür 1-2).

Sorgun İlçesi, 2022 yılı araştırma kapsamında değildir. Yalnızca 2021 yılında yukarıda bahsi geçen amorf nitelikteki seramiklerin toplandıkları yerlere bırakılabilmesi için 2022 yılında yüzey araştırmasının ilk günü bu çalışmaya ayrılmıştır.

I. SARIKAYA İLÇESİ

1. Çüven Höyüğü

Koordinatları: N 39°31.180' - E 035°21.002'

Höyük, Sarıkaya İlçesi Ilısu Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 1,15 km kuzeyinde ve hemen doğusunda Sarıkaya Galerici Sitesi yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1074 metre olan höyük, çevresindeki aktif tarım nedeniyle düzleşmeye başlamıştır (Resim 3-4). 88x57 metre ölçülerindeki höyüğün kuzeyinde 2,0x1,5 metre genişliğinde ve yaklaşık 4 metre derinliğinde bir kaçak kazı çukuru bulunmaktadır.

Höyük yüzeyinde yapılan çalışmalarda tespit edilen seramik parçalarından yola çıkılarak ETÇ, OTÇ, Demir Çağı ve Bizans Dönemleri olduğu tespit edilmiştir (Resim 5-6). ETÇ seramikleri koyu yüzlü açık, kırmızı açık ve kahverengi açık mal gruplarına ait kase ve çanaklardan oluşmaktadır. OTÇ'ye ait seramik parçaları ise Alişar III tabakasına tarihlenen boyalı seramikler ile benzerlik göstermektedir. Demir Çağı seramikleri arasında, dönemin tipik kap formu olan kısa boyunlu kapak yuvalı kraterler ve depolama kaplarına ait parçalardan örnekler bulunmaktadır. Tespit edilen en geç örnekleri ise Bizans Dönemi'ne ait yeşil sırlı seramik ile günlük kullanım kaplarına ait parçalar oluşturmaktadır.

134-C-23-D-1-A, 134-C-23-D Harita Pafta No.lu, 0 (yeni 980) ada ve parsel 414 (Yeni 38)-417 (yeni 47)-428 (yeni 49)'de bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 03.03.2016 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

2. Sıçancı Yerleşimi

Koordinatları: N 39°34.590' - E 035°22.392'

Yerleşim, Sarıkaya İlçesi Karayakup Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 2,18 km kuzeybatısında Sıçancı mevkiinde yer alır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1097 metre olan yerleşim, 290x140 metre çapındadır (Resim 7-8). Çevresinde aktif tarım alanları bulunan, anakaya üzeri tepe üstü yerleşiminde yüzeyde tespit edilen seramikler Bizans Dönemi'ne tarihlendirilmektedir (Resim 9-10).

134-C-18-A Harita Pafta No.lu, 153 ada ve parsel 111'de bulunan yerleşim, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 10.02.2017 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

3. Başpınar Yerleşimi

Koordinatları: N 39°35.273' - E 035°22.521'

Yerleşim, Sarıkaya İlçesi Karayakup Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 3,10 km kuzeyinde Bebeközü mevkiinde yer alır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1098 metre olan yerleşim 103 metre çapındadır (Resim 11-12). Hemen doğusundan bir dere geçen höyüğün etrafı aktif tarım alanları ile çevrilidir. Höyükte yapılan çalışmalarda Orta ve Geç Demir Çağı ile Roma İmparatorluk Dönemine tarihlenebilecek seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 13-14). Bu veriler doğrultusunda söz konusu yerleşim bir höyüktür. Demir Çağı formları arasında krem rengi astarlı kaseler, kraterler, depolama kapları ve pithoslar yer almaktadır. Aynı zamanda bantlar arasında ortası noktalı konsantrik daire boya bezemeye sahip tipik Orta Demir Çağı seramikleri de görülmektedir. Roma İmparatorluk Dönemi terra sigillata kase parçaları ile yine aynı döneme ait günlük kullanım kapları da ele geçmiştir.

İ34c18a Harita Pafta No.lu, 0 ada ve parsel 6466'da bulunan yerleşim, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 10.02.2017 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

4. Say Tümülüsleri 1-2

Tümülüs 1: Koordinatları: N 39°37.408' - E 035°20.632'

Tümülüs, Sarıkaya İlçesi Söylemez Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 2,87 km kuzeybatısında yer alır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1427 metre olan tümülüs 50 metre çapındadır (Resim 15-16). Tümülüsün batısında kaçakçılar tarafından yapılan yoğun tahribat gözlemlenmiştir.

Tümülüs 2: Koordinatları: N 39°37.606' - E 35°20.489'

Tümülüs 2'nin yarısı Sarıkaya İlçesi Söylemez Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 3,34 km kuzeybatısında olup diğer yarısı ise Sorgun İlçesi Bahadın Beldesi Sungur mahallesinde yer alır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1465 metre olan tümülüs 55 metre çapındadır (Resim 15, 17). Tümülüsün batısında kaçakçılar tarafından yapılan tahribat gözlemlenmiştir.

Tümülüs 1 ve 2: İ34c13a Harita Pafta No.lu, 118 ada ve parsel 1'de bulunan tümülüslerin ilgili koruma kurulunca tescil edilerek koruma altına alınması uygun olacaktır.

5. Hamamyolu Höyüğü

Koordinatları: N 39°28.047' - E 035°26.774'

Höyük, Sarıkaya İlçesi Konurlu Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 218 metre kuzeyinde Hamamyolu mevkiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1150 metre olan höyüğün güneybatısında hayvan ağılları bulunmakta olup doğusundan da bir dere geçmektedir. 126 metre çapındaki höyüğün konisinde ve eteklerinde Tunç Çağı, Demir Çağı ve Roma Dönemi'ne ait seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 18-20). Höyüğün batısında kapanmaya yüz tutmuş kaçak kazı çukuru bulunmaktadır.

İ34b04c Harita Pafta No.lu, 107 ada ve parsel 37'de bulunan höyük, ilgili koruma kurulunca tescil edilerek koruma altına alınması uygun olacaktır.

6. Hamamyolu Yerleşimi

Koordinatları: N 39°28.166' - E 035°26.262'

Yerleşim, Sarıkaya İlçesi Konurlu Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 900 metre kuzeybatısında Hamamyolu mevkiinde yer almaktadır (Resim 21). Deniz seviyesinden yüksekliği 1217 metre olan kayaüstü yerleşiminin kuzeyinde ve batısında tarım alanları, doğusunda ve güneyinde meralar bulunmaktadır. 27,110 metre² alana sahip olan yerleşimde Demir Çağı ve Roma Dönemi'ne ait seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 23). Yerleşim, kuzey ve doğusundaki ovaya hakim bir konumda olup etrafını çevreleyen sur hattına ait izler yer yer takip edilebilmektedir (Resim 22).

J.34.B.04.C Harita Pafta No.lu, 106 ada ve parsel 9 ve 5'de bulunan yerleşim, ilgili koruma kurulunca tescil edilerek koruma altına alınması uygun olacaktır.

7. Köprücek Höyüğü

Koordinatları: N 39°30.182' - E 035°25.115'

Höyük, Sarıkaya İlçesi Köprücek Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 1,96 km kuzeybatısında Hüyük mevkiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1088 metre olan höyüğün çevresinde aktif tarım alanları bulunmakta olup güneybatısından da bir dere geçmektedir. 75 metre çapındaki höyüğün konisinde ve eteklerinde yüzeyde yapılan çalışmalarda tespit edilen seramikler arasında en erken örnekleri ETÇ'ye tarihlenen kırmızı, kahverengi ve siyah açıkta mallar oluşturmaktadır. Demir Çağı örneklerini ise krater, çanak ve boyunsuz çömlek formları temsil etmektedir. Ayrıca Geç Demir Çağı özelliği gösteren boya bezemeli gövde parçaları da ele geçmiştir. Yapılan çalışmalarda belgelenen en yoğun grup ise Roma İmparatorluk Dönemi terra sigillatlarıdır. Aynı zamanda Geç Roma Erken Bizans Dönemine tarihlenen günlük kullanım kapları parçalarının yanı sıra aynı döneme ait cam kadeh parçaları da tespit edilmiştir (Resim 24-28). Tunç Çağı seramikleri höyüğün batısında yoğun olup kuzeyinde ise Roma Dönemine ait seramikler yoğunluk göstermektedir. Az sayıda cam parçaları ve obsidyen yongalar da tespit edilmiştir. Höyüğün batısında kapanmaya yüz tutmuş kaçak kazı çukuru bulunmaktadır.

I34-C-24-D Harita Pafta No.lu, 102 ada ve parsel 29, 30, 31, 33,34, 35, 36'da bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 31.03.2016 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

8. Konak Höyüğü

Koordinatları: N 39°32.110' - E 035°26.894'

Höyük, Sarıkaya İlçesi Çıkrıkçı Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 1,36 km güneybatısında Küçükpınar mevkiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1137 metre olan höyüğün çevresinde aktif tarım alanları bulunmaktadır. 400 metre çapında oldukça yüksek ve düz bir koniye sahip höyükte yerleşimi çevreleyen sur hattına dair izler gözlemlenebilmektedir. Güneyini ve batısını derin bir vadinin sınırladığı höyüğün konisinden güney yamacının altına kadar yaklaşık 90 metre uzunluğunda kaçakçılar tarafından yapılan yoğun tahribat bulunmaktadır.

Höyük yüzeyinde yapılan çalışmalarda tespit edilen seramik parçaları arasında en yoğun grubu Demir Çağına ait krater ve çanaklar oluşturmaktadır (Resim 29-33). Bu formlar içerisinde ise bantlı ve boya bezemeli olanlar dikkati çekmektedir. Korunan kısımlarından anlaşıldığı kadarıyla yine Demir Çağına ait kulplu ve kulpsuz çömlek parçaları da tespit edilmiştir. Ayrıca Hellenistik Döneme tarihlenebilecek astar bantlı sınırlı sayıda kase ve tabak parçaları ile günlük kullanım kaplarına ait kaba seramikler de ele geçmiştir.

J34bc24b Harita Pafta No.lu, 0 ada ve parsel 2101'de bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 16.08.1989 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

9. Küçükçalağıl Höyüğü

Koordinatları: N 39°38.478' - E 035°25.298'

Höyük, Sarıkaya İlçesi Küçükçalağıl Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 1,02 km kuzeybatısında, Tilki Deliği mevkiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1208 metre olan höyük, 80 metre çapındadır. Yüzeyde yapılan çalışmalarda Demir Çağı ve Roma Dönemine ait seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 34-36). Höyük konisinde ve yamaçlarında kapanmaya yüz tutmuş kaçak kazı çukurları bulunmaktadır.

I34-C-14-A Harita Pafta No.lu, 119 ada ve parsel 121-124'de bulunan höyük, Sivas Koruma Kurulu tarafından 01.03.2013 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

10. Hasbek Höyüğü ve Höyük Arkası Tümülüsü

Koordinatları: N 39°32.848' - E 035°25.175'

Höyük ve tümülüs, Sarıkaya İlçesi Hasbek Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 1,05 km güneybatısında, Köseroğlu mevkiinde yer almaktadır. Hasbek Höyüğü'nün deniz seviyesinden yüksekliği 1171 metredir. Yüzeyde yapılan çalışmalarda Höyük olarak tescillenen parselin Tümülüs olduğu düşünülmektedir. Yüzeyde yapılan çalışmalarda herhangi bir seramik parçasına rastlanılmamıştır. (Resim 37). Ayrıca höyüğün konisindeki kaçak kazı çukuru ve güneydoğu yamacındaki toprak alınan yerde yerleşime dair bir iz ve seramik bulunmaması da burasının tümülüs olduğuna işaret etmektedir.

Höyük Arkası Tümülüsü, N 39°32.700' - E 035°32.244' koordinatlarında ve 23 metre çapındadır. Tümülüs, aktif tarım nedeniyle yüksekliğini büyük oranda kaybetmiştir (Resim 38).

135-D-21-B Harita Pafta No.lu, 103 ada ve parsel 112'de bulunan Hasbek Höyüğü 29.01.2009 tarihinde Sivas Koruma Kurulu tarafından ve 158 ada ve parsel 84,85,86,89'da bulunan höyük arkası tümülüsü ise 10.02.2017 tarihinde Kayseri Koruma Kurulu tarafından tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

11. Celal Höyüğü

Koordinatları: N 39°33.874' - E 35°37.885'

Höyük, Sarıkaya İlçesi İnkışla Köyünün Celal Höyüğü Mahallesi merkezinde, Köy İçi mevkiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1067 metre olan höyük, 92 metre çapındadır (Resim 39-40). Höyüğün Kuzeydoğusunda yoğun tahribat görülmektedir. Konisinden aşağıya kadar kaçak kazılar nedeniyle kesitler ve yapılara ait duvarlar ortaya çıkmış olup tüm yerleşim tabakaları tahrip edilmiştir (Resim 41-42). Özellikle kesitlerde yangın tabakaları ile bu tabakalardaki seramik ve hayvan kemiklerine ait parçalar görülebilmektedir. Höyükte yapılan tahribat yerleşimin tarihsel dokusuna oldukça büyük zarar vermiştir. Yüzeyde yapılan çalışmalarda belgelenmek amacıyla toplanan az sayıda seramik parçası dikkate alındığında, kırmızı ve kahverengi açıkli Tunç Çağına tarihlenen boyunlu çömlek ve gövde parçaları ile Orta ve Geç Demir Çağlarına ait kase ve bardak formları görülmektedir (Resim 43-45).

İ35d18c1c Harita Pafta No.lu, 121 ada ve parsel 15 ve çevre parsellerde bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 30.09.2005 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

12. Hisarbey Köyü Camii Önü Mermer Sütunlar

Koordinatları: N 39° 34.084' - E 35° 38.791'

Hisarbey Köyünün merkezinde bulunan Caminin önünde dört (4) adet 78-80 cm çaplarındaki mermer sütunlar, beton dökülerek Camii önüne yerleştirilmiştir (Resim 46-49). Sütunlar oldukça kaliteli bir işçiliğe sahiptir. Caminin karşısındaki evin duvarında ise kireç taşı sütun kaidesi bulunmaktadır (Resim 50).

13. Karaçayır Deresi Ören Yeri

Koordinatları: N 39° 36.982' - E 35° 42.361'

Yerleşim yeri, Sarıkaya İlçesi İnkışla Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 7,20 km kuzeydoğusunda Kimsegörmez mevkiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1448 metredir. Yaklaşık 144 metre² alana sahip yerleşimde yüzeyde yapılan çalışmalarda bir kiliseye ait apsis, kaçak kazı ile ortaya çıkarılarak tahrip edildiği görülmüştür (Resim 51-53). Apsisin duvarı irili ufaklı moloz taşların harç ile tutturulmasıyla oluşturulan bir tekniğe sahiptir. Ayrıca geniş bir alana yayılım gösteren yerleşimde yapılara ait duvar hatları yer yer

takip edilebilmektedir. Alanda Bizans Dönemine ait yoğun çatı kiremidi ve seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 54).

İ35d14c-19 Harita Pafta No.lu, 103 ada ve parsel 1'de bulunan ören yeri, Sivas Koruma Kurulu tarafından 01.03.2013 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

14. Kayapınar Höyüğü

Koordinatları: N 39° 27.284' - E 35° 21.655'

Höyük, Sarıkaya İlçesinde Çokummeşme Köyünün kuş uçuşu yaklaşık 0,64 km kuzeydoğusunda Gümbürdiyen mevkiinde yer almaktadır. Çapı 55 metre olan höyüğün deniz seviyesinden yüksekliği 1163 metredir (Resim 55). Hemen doğusundan bir dere geçen höyükte yüzeyde yapılan çalışmalarda, seramik ve benzeri arkeolojik herhangi bir buluntuya rastlanılmamıştır.

J34-B-03-D-4-C Harita Pafta No.lu, 119 ada ve parsel 15-16'da bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 07.09.2007 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

15. Kale Mevkii Höyüğü

Koordinatları: N 39° 20.345' - E 35° 25.999'

Höyük, Sarıkaya İlçesi Bahçelievler/Babayağmur Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 4,26 km güneybatısında Kale mevkiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1281 metre olan höyük, 144 metre çapında olup hemen batısından bir dere geçmektedir (Resim 56-57). Höyüğün güneybatısında yapılan kaçak kazı ile olasılıkla bir mezara ulaşılmış ve pişmiş toprak mezar kapağı ortaya çıkarılarak ne yazık ki parçalanmıştır (Resim 60-61). Mezar kapağının korunmuş olan genişliği 0,50 metre, bant genişliği 0,12 metre, kalınlığı ise 0,10 metredir. Höyüğün konisinde ve eteklerinde yapılan çalışmalarda elde edilen seramik parçalarından yola çıkılarak OTÇ, Demir Çağı ve Geç Hellenistik-Erken Roma Dönemleri olduğu tespit edilmiştir (Resim 58-59). Orta Tunç Çağı seramikleri arasında yoğun grubu ağız kenarı ve iç yüzeyleri kırmızı, dış yüzeyleri krem rengi açıkli kaseler oluşturmaktadır. Demir Çağına tarihlenen formlar arasında geniş ağızlı çanaklar ve dışa çekik ağız kenarlı çömlekler bulunmaktadır. Ayrıca üzerlerinde boya ile yapılmış kapalı yay (fisto) motifi ile panel içi baklava motifi bulunan gövde parçaları görülmektedir. Höyükte en geç dönemi temsil eden Geç Hellenistik-Erken Roma Dönemi formları arasında tabak ve kaseler çoğunluğu oluşturmaktadır.

J34b19b Harita Pafta No.lu, 131 ada ve parsel 13 ile çevre parseller 1 ve 5'de bulunan höyük, ilgili koruma kurulunca tescil edilerek koruma altına alınması uygun olacaktır.

16. Akbenli Yerleşim Alanı, Höyük, Tümülüs ve Yığma Mezarlar

Koordinatları: N 39° 22.359' - E 35° 17.210'

Höyük, Tümülüs, Yerleşim ve Yığma Mezarlar Sarıkaya İlçesi Akbenliçiftliği Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 4,17 km kuzeybatısında Bamba Lefeği mevkisinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1303 metre olan alandaki höyüğün çapı 177 metredir. Höyük yüzeyinde yapılan çalışmalarda Geç Kalkolitik ve Erken Tunç Dönemlerine ait el yapımı siyah perdahlı seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 62-64, 70-72). Hemen güneyine bir hayvan ağılı kurulmuş olup olasılıkla ağıl sahibi tarafından höyüğün neredeyse dörtte üçünün yoğun tahribata uğratılmış olduğu görülmüştür. Bu nedenle höyük çevresinde tehlike arz edecek durumda olan kaçak kazı çukurları bulunmaktadır.

Höyüğün hemen güneydoğusundaki düzlükte Geç Döneme ait az sayıda seramik parçalarına rastlanmıştır. Olasılıkla Geç Döneme ait bir çiftlik yerleşimi olmalıdır (Resim 67).

Höyüğün güneyinde 1,9 km uzunluğunda geniş bir alanda ve kuzeybatısında höyüğe 0,9 km mesafede irili ufaklı moloz yığma taşlarla oluşturulan kurganlar yer almaktadır. Çapları 14 metreye kadar ulaşan ve çok yüksek olmayan bu kurganlar bölge için önem arz etmektedir (Resim 68-69).

J34.B.11.C Harita Pafta No.lu, 101 ada ve parsel 4'de bulunan yerleşim, höyük, Tümülüs ve yığma mezarlar, Koruma Kurulu tarafından tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

17. Tepedoğan Höyüğü

Koordinatları: N 39° 24.935' - E 35° 18.874'

Höyük, Sarıkaya İlçesi Tepedoğan Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 1,70 km güneydoğusunda Höyük mevkiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1302 metre ve çapı 126 metre olan höyüğün konisinde ve eteklerinde oldukça yoğun Tunç Çağı, Demir Çağı ve Roma Dönemi'ne ait seramik parçalarına ve çatı kiremitlerine rastlanmıştır (Resim 73-75). Etrafı tarım arazileri ile çevrili höyüğün kuş uçuşu yaklaşık 90 metre güneyinden bir dere geçmektedir.

J34-B-07-D Harita Pafta No.lu, 145 ada ve parsel TH'de (komşu parsel 35) bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 31.03.2016 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

18. Akbucak Höyüğü

Koordinatları: N 39° 33.295' - E 35° 11.042'

Höyük, Sarıkaya İlçesi Akbucak Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 1,11 km batısında yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1069 metre olan höyüğün çapı 130 metredir (Resim 76-77). Kuş uçuşu yaklaşık 230 metre güneyinden Kanak Çayı geçmektedir. Yüzeyde yapılan çalışmalarda Roma Dönemi'ne ait günlük kullanım amaçlı seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 79). Höyüğün konisinde tehlike arz eden kazı çukuru ile kapanmaya yüz tutmuş kaçak kazı çukurları bulunmaktadır (Resim 78). Höyüğün kuş uçuşu yaklaşık 450 metre doğusunda üç (3) adet Tümülüs yer almaktadır (Resim 80).

I34d19c Harita Pafta No.lu, 101 ada ve parsel TH 95'de bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 27.05.2016 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

19. Selimli Köyü Karşı Kilise Kalıntısı

Koordinatları: N 39° 31.362' - E 35° 12.982'

Kilise Kalıntısı, Sarıkaya İlçesi Selimli Köyünün kuş uçuşu yaklaşık olarak 0,65 km batısında Karşı mevkiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1079 metre olan alanda yüksek gerilim hattı için dikilen direğin olduğu yerde bir kiliseye ait olduğu düşünülen çok kaliteli işçiliği olmayan kaba yonu işlenmiş bloklar ortaya çıkarılmıştır (Resim 81-82). Söz konusu alanda yüzeyde de Geç Döneme ait az sayıda günlük kullanım kaplarına ait seramik parçalarına rastlanmıştır. Bu veriler ile kilisenin kesin tarihini belirlemek güçtür.

I-34-D-25-D Harita Pafta No.lu, 108 ada ve parsel 41-42'de bulunan kalıntı, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 18.12.2014 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

20. Çat Höyüğü

Koordinatları: N 39° 32.993' - E 35° 16.585'

Höyük, Sarıkaya İlçesi Kadılı Köyü'nün kuş uçuşu yaklaşık olarak 1,91 km kuzeybatısında yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1056 metre olan höyük, 106 metre çapındadır (Resim 83-85). Çevresinde aktif tarım alanları bulunan höyüğün hemen güneyinden Kanak Çayı geçmektedir. Aktif tarım alanı olarak kullanılan höyüğün güney

yamacında tahribat gözlenmekler birlikte üzerinde tehlike arz eden bir kaçak kazı çukuru ile güney ve batı yamacında da kapanmaya yüz tutmuş kaçak kazı çukurları bulunmaktadır (Resim 86). Höyük yüzeyinde yapılan çalışmalarda tespit edilen veriler içerisinde en yoğun grubu Alishar III seramikleri oluşturmaktadır (Resim 87). Bu seramikler arasında içe çekik ağızlı, ağız kenarı boya bezemeli kaseler ön plana çıkmaktadır. Ayrıca Alishar IV grubuna dahil edilebilecek hayvan figürlü ve boya bezemeli gövde parçaları da ele geçmiştir.

İ34.C16.C Harita Pafta No.lu, 111 ada ve parsel TH ile 104'de bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 29.12.1994 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

21. Boz Höyük

Koordinatları: N 39°30.178' - E 35°18.226'

Höyük, Sarıkaya İlçesi Tomarcahöyüğü Köyü'nün kuş uçuşu yaklaşık olarak 0,81 km güneybatısında Höyük mevkiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1126 metre olan höyüğün çağı 120 metredir (Resim 88-89). Yüzeyde yapılan çalışmalarda az sayıda günlük kullanım amaçlı seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 90). Höyükte kapanmaya yüz tutmuş kaçak kazı çukuru bulunmaktadır.

İ-34-C-22-D Harita Pafta No.lu, 121 ada ve parsel 86'da bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 29.12.1994 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

II. YENİFAKILI İLÇESİ

1. Kızılgedik Höyüğü

Koordinatları: N 39°12.098' - E 35°01.747'

Höyük, Yenifakılı İlçesi Mehmetakif Ersoy Mahallesi Merkezinde kuş uçuşu yaklaşık olarak 1,96 km doğusunda yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1074 metre olan höyüğün çapı 116 metre olup çevresinde aktif tarım arazileri bulunmaktadır (Resim 91). Güney yamacında kaçakçılar tarafından kısmen açılan bir sarnıç bulunmaktadır (Resim 92). Yüzeyde yapılan çalışmalarda az sayıda Geç Antik Döneme ait seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 93). Höyük olarak tescili yapılan bu alandaki kesitlerde tabakalara rastlanmaması ve tek bir döneme ait seramik parçalarının tespit edilmiş olması alanın bir yamaç yerleşimi olduğunu düşündürmektedir.

J-34-D-01-C Harita Pafta No.lu, 556 ada ve parsel 1'de bulunan yerleşim, Sivas Koruma Kurulu tarafından 04.03.2009 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

2. Cankurtaran Tepeüstü Yerleşimi

Koordinatları: N 39°12.601' - E 34°59.890'

Yerleşim, Yenifakılı İlçesi Mehmet Akif Ersoy Mahallesiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1072 metre olan yerleşim, 62 metre çapındadır (Resim 94-95). Kuzeydoğusunda günümüz yerleşimine ait konutlar yer almaktadır. Güneyinde ise Geç Antik Çağ'da yapılmış olduğu düşünülen kayaya oyulu mekanlar bulunmaktadır. Günümüz yerleşimi ile iç içe olması nedeniyle yerleşimde yoğun tahribat gözlenmiştir. Anakaya üzeri tepe üstü yerleşiminde yüzeyde az sayıda Roma Dönemi Dönemi'ne ait seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 96). Yerleşimden belgelemek amacıyla alınan profil veren iki parçadan bir tanesi Doğu Sigillata A grubuna dahil tabaktır. Diğer parça ise yine Geç Hellenistik-Erken Roma Dönemine tarihlenebilecek masa üstü amphorasına ait olmalıdır.

J-33-C-05-C-3-B Harita Pafta No.lu, 270-271 ada ve parsel 357-358,'de bulunan yerleşim, Sivas Koruma Kurulu tarafından 04.03.2009 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

3. Taşaltı Höyüğü

Koordinatları: N 39°13.102' - E 34°59.800'

Höyük, Yenifakılı İlçesi Yazlak Mahallesi Kaşaltı (Hüyük) mevkiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1072 metre olan yerleşim, 208 metre çapındadır (Resim 97-98). Hemen doğusundan Karasu Çayı geçen höyük, iyi korunmuş olup yerleşime zarar verici tahribat bulunmamaktadır. Höyük yüzeyinde yapılan çalışmalarda tespit edilen seramik parçalarına bakıldığında iki farklı döneme ait seramikler görülmektedir (Resim 99). Bu dönemlerden ilki Tunç Çağıdır. Bu döneme tarihlenebilen seramikler kırmızı ve kahverengi açıkli monokrom parçalardır. Ayrıca aynı döneme ait ağız kenarı kırmızı astarlı örnekler de ele geçmiştir. Demir Çağı dışı çekik ağızlı kaseleri ile mutfak ve günlük kullanım kaplarına ait parçalar da höyükte tespit edilen ikinci grubu oluşturmaktadır.

J-33-C-05-C-2-C Harita Pafta No.lu, 146 ada ve parsel 10'da bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 25.06.1993 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

4. Kayapınar Mevkii 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı

Koordinatları: N 39°11.466' - E 34°58.901'

Yerleşim, Yenifakılı İlçesi 2,96 km güneybatısında Mehmet Akif Ersoy Mahallesiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1081 metre olan yerleşim (Resim 100). Kuzey-güney doğrultulu vadinin batısındaki kayalık alanlarda anakayaya oyulu mekanlar bulunmaktadır (Resim 101-102). Bu mekanlar günümüze kadar da bir süre restoran ve daha

sonra da ağıl olarak kullanılmaya devam edilmiştir. Söz konusu kayalık alanın üst kısmında ve vadinin doğusunda havalandırma bacaları bulunmaktadır. Bu bacalar, vadinin hem batısında hem de doğusundaki alanın yeraltı şehri olduğuna işaret etmektedir. Benzer şekilde ilçede Bardakçı Mevkii Yeraltı Şehri (Damlalı Kemikli Mağara) da bulunmaktadır. Bölgenin coğrafi yapısı Kappadokia da olduğu gibi yer altı şehrinin oluşturulmasında önemli bir yere sahiptir.

Alanda Geç Antik Çağ'a az sayıda seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 103).

J-33-C-10-B Harita Pafta No.lu, 489 ada ve parsel 1, 2'de bulunan yerleşim, Sivas Koruma Kurulu tarafından 04.03.2009 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

5. Başağı Höyüğü

Koordinatları: N 39°12.597' - E 35°04.170'

Höyük, Yenifakılı İlçesi Bektaşlı Beldesi, Başağı Köyünün kuş uçuşu yaklaşık 1,96 km güneybatısında yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1034 metre olan yerleşim, 70 metre çapındadır (Resim 104-105). Etrafı aktif tarım alanları ile çevrili höyüğün özellikle güneydoğusunda kaçakçılar tarafından yoğun tahribat gözlenmiştir. Bu tahribat ile höyüğün tabakalarının ve yapılara ait duvarlarının zarar görmüş olması yerleşim dokusuna büyük zarar vermiştir. Yüzeyde ve kaçak kazı alanında tespit edilen seramik parçalarının tamamı Tunç Çağına ait örneklerdir (Resim 106-108). Boya bezemeli ve bezemesiz örnekleri bulunan içe çekik ağızlı kase formları ile boya bezemeli gövde parçaları Alişar III seramikleri ile benzerlik göstermektedir. Bunların dışında kırmızı ve kahverengi astarlı monokrom çömleklere ait örnekler de görülmektedir. Bu seramik parçalarının dışında pişmiş toprak portatif ocak ayakları ile bir adet üzerinde kazıma bezeme bulunan ağırşak da Tunç Çağı buluntuları arasında yer almaktadır.

J-34-D-02-D Harita Pafta No.lu, 584 ada ve parsel 37'de bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 29.01.2021 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

6. Bengü Höyüğü

Koordinatları: N 39°22.248' - E 34°58.194'

Höyük, Yenifakılı İlçesi Çöplüçiftliği Köyünün kuş uçuşu yaklaşık 0,83 km doğusunda yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1118 metre olan yerleşim, 152 metre çapındadır (Resim 109-110). Hemen güneyinden Eğlence Köyü yolu geçmektedir. Yüzeyde yapılan çalışmalarda Tunç Çağı, Demir Çağı, Roma Dönemi ve Osmanlı Dönemi'ne ait seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 111).

15.D Harita Pafta No.lu, 111 ada ve parsel 54'de bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 25.07.2017 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

III. SARAYKENT İLÇESİ

1. Divanlı Köyü I. Derece Doğal Arkeolojik Sit Alanı

Kutsal Alan Koordinatları: N 39°38.'934" E 35°30'666"

Doğal Arkeolojik Sit Alanı içerisinde yer alan kutsal alan, Saraykent İlçesi Divanlı Köyünün yaklaşık kuş uçuşu 1,5 km güneybatısında yer alır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1224 metre olan kutsal alan, kuzey-güney doğrultulu vadinin batısındaki kayalık alandan oluşmaktadır. 2021 yılı yüzey araştırması kapsamında tespit ve belgelemesi yapılan açık hava kutsal alanı, oldukça önemli bir alandır. Henüz literatürde benzerine rastlanılmamış olması bu alanın önemini arttırmakta olup bu nedenle 2022 yılı yüzey araştırması kapsamında da restitüsyona yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Kutsal alan özelinde tüm vadinin üç boyutlu modelini oluşturabilmek için CORS-RTK GNSS cihazı kullanılmıştır. Cors ile belirlenen alanları yer kontrol noktaları yerleştirilerek koordinatları alınmıştır. Sonrasında drone ile birlikte hava fotoğrafları çekilerek model için gerekli olan veriler elde edilmiştir (Modelleme raporu ektedir). Bu veriler Pix 4D mapper programında görüntüler işlenerek kutsal alan özelinde vadinin ortho foto ve modeli oluşturulmuştur. Daha sonra ortho fotolar üzerinden alanın plan ve kesitleri çizilerek restitüsyon önerileri getirilmeye çalışılacaktır.

İlk kez 2021 yılında belgelemesi yapılan alanda tespit edilen seramikler bir önceki yılda bulunan parçalar ile bütünlük göstermektedir. Hellenistik Dönemin basit siyah firnisli kase formu ile Roma Dönemine ait kırmızı astarlı terra sigillata parçaları kaliteli seramik gruplarını oluşturmaktadır. Ayrıca günlük kullanım ve mutfak kaplarına ait parçalar da belgelenmiştir.

2. Başpınar Kurganları

Saraykent İlçesi'nin doğusunda Yozgat- Sivas karayolunun kuzeyindeki bulunan alanda 2021 yılında araştırma kapsamında tespit edilen kurganlar, önem arz etmesi nedeniyle 2022 yılı araştırmaları kapsamında ayrıntılı olarak yeniden incelenmiştir. Söz konusu kurganlar Yozgat- Saraykent ilçesine bağlı Başpınar köyü merkez olmak üzere doğusunda yakın çevresinde bulunmaktadır (Resim 112-113, 185-186, 189-190). Başpınar Köyü'nü de içine alan kurgan alanı yaklaşık 10,00 km² büyüklüğünde bir alanı kaplamaktadır. Günümüzde bu alanın önemli bir bölümünde tarım yapılmakta olduğu için bazı tarlalardaki kurganlar tamamıyla sökülmüş bazı tarlalarda ise kurganlar korunarak çevresinde tarımsal faaliyetler sürdürülmektedir. Ayrıca yer yer bazı kurganların merkezindeki taşların kaldırıldığı gözlemlenmiştir. Çalışmada kurganların bulunduğu alanların önemli bir kısmı ekili olduğu için tüm alanlar incelenememiş olup tarım yapılmayan sınırlı alanda ölçü ve gözlem yapılabilmektedir. Bölgenin yüksekliği GPS ile alınan verilere göre genel olarak 1250 ile 1300 metre civarında değişmektedir.

Alanda genel olarak üç farklı tipte kurgan saptanmıştır.

Tip 1- Genel olarak diğerlerine göre daha büyük taşların istiflenmesi ile oluşan bu tipteki kurganların çapları 5,50- 6,00 metre civarında, yükseklikleri ise ortalama 1,20- 1,40 metre arasında değişmektedir¹ (Resim 187).

Tip 2- Küçük taşların istiflenmesi ile oluşan bu tipteki kurganların ölçüleri: 3,40 x 3,95 metre; 3,70 x 4,00 metre; 3,75 x 4,10 metre; 4,30 x 4,35 metre; 5,20 x 6,85; 5,50 x 6,00 metre civarında olup, yükseklikleri ise ortalama 0,30- 0,50 metre arasında değişmektedir (Resim 188).

Tip 3- Tip 2'dekiler gibi küçük taşların istiflenmesi ile oluşan bu tipteki kurganların çapları: 10,30 x 10,50 metre civarında olup yükseklikleri de 0,30- 0,50 metre arasında değişmektedir (Resim 114-116, 191).

¹ GPS koordinatları N 39°41'.602'' E 35°34'499''

Tip 2 ve Tip 3 kurganları genel olarak aynı alanlarda bulunmaktalar.

Başpınar Köyü çevresinde bulunan kurganların tümü sınırlandırılmıştır. Kaba yonu taşlar ile oluşturulan bu sınırlar, bazı yerlerde 0,20- 0,30 metre yüksekliğinde iken bazı alanlarda yaklaşık 0,80- 0,90 metreyi bulmaktadır. Bu alanların her aileye ait mezarlık alanı olması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu kurgan alanlarının büyüklükleri 6.000 m² ile 15.000 m² arasında değişmektedir. Alanlardaki kurgan sayısı ise çoğunlukla büyüklük ile orantılı olarak 25 ile 60 arasında değişmekte olup düzgün hatlar oluşturacak şekilde birbirlerine 7,00 ile 10,00 metre arasında değişen uzaklıklarda yapılmıştır. Bu verilerden yola çıkarak ortalama olarak 350 m²'ye bir kurgan düşmektedir. Toplam alanın büyüklüğünün ise yaklaşık 10,00 km² olduğu dikkate alındığında söz konusu alandaki kurgan sayısı 30 bin olarak tahmin edilebilmektedir. Ailelere ait olduğu anlaşılan bu sınırlar içerisindeki kurganlar kısmen veya tamamen tahrip olmuş olsalar bile tarlaların sınırları olarak halen korunmaktadır.

Kurganlar Türklerin daha geniş bir ifade ile yayla kültürlerinin yaygın olarak benimsedikleri bir mezar tipidir. Bu alandaki ortalama 30 bin sayısı dikkate alındığında bu kadar büyük nüfusların ancak Ortaçağ ve sonrasında Osmanlı dönemlerindeki uzun bir kullanıma işaret etmektedir. Söz konusu bölgedeki kurganlar ile ilgili bir literatür bulunmamaktadır².

Başpınar Köyü kurgan alanı Orta Anadolu'nun güneyinden bilinen diğer alanlara göre anayola çok yakın bir konumdadır.

Osmanlı Dönemi'ne ait arşiv belgelerinden Yozgat- Bozok çevresinde uzun mesafeler kat eden yarı göçebe topluluklar olduğu bilinmektedir. Bu toplulukların Başpınar Köyü kurgan alanının yaklaşık 20 kilometre doğusundaki Akdağmadeni İlçesi'nin yaylarını kullanmaktadırlar³.

² Anadolu'daki Ortaçağ ve sonrasındaki dönemlere ait çok sınırlı bir bilimsel literatür bulunmaktadır. Son yıllarda tespit edilen "kurganlar" sadece güncel yazılı ve görsel basında zaman zaman yer almakta olup bu konu henüz bilimsel olarak kesinlik kazanmamıştır.

³ Bunlar Karaca Ömer, Şam Bayadı, kabilesinden Keşmirlü, Diklen, Şeyhlü, Şirvan, Şahinlü ve Kalkanlı, Isfahani gibi cemaatlerdir. Bu alan aynı zamanda Sivas İli sınırlarına yakın konumdadır. O nedenle de bu bölgedeki yaylaları Sivas'tan gelen yörüklerin de kullanmış olma ihtimali bulunmaktadır (Koç, s. 107- 109).

IV. BOĞAZLIYAN İLÇESİ

1. Höyüktepe Höyüğü

Koordinatları: N 39°10.025' - E 35°13.723'

Höyük, Boğazlıyan İlçesi'nin güneybatısında Aşağı Mahallesi Suçikan Mevkiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1166 metre olan yerleşim, 110 metre çapındadır (Resim 117-118). Hemen doğusundan D-805 Yozgat-Kayseri karayolu geçmektedir. Höyük yüzeyinde yapılan çalışmalarda Demir Çağı, Hellenistik ve Roma Dönemi'ne ait seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 119). Tespit edilen seramiklerden yola çıkılarak Demir Çağı ve Hellenistik Dönemde yerleşim gördüğü anlaşılmaktadır. Demir Çağına tarihlenen seramik parçaları genellikle monokrom, turuncumsu kırmızı renkte astar üzeri hafif perdahlıdır. Formlar arasında genişletilmiş ağızlı kaseler ağırlıktadır. Hellenistik Döneme tarihlenen formlar arasında ise boya bantlı kaseler ile tabaklar yer alır.

Höyükte kapanmaya yüz tutmuş kaçak kazı çukurları bulunmakta olup yoğun tahribat gözlenmemiştir.

44 Harita Pafta No.lu, 79 ada ve parsel 17'de bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 07.09.2007 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

2. Aşağı Mahalle Höyüğü

Koordinatları: N 39°08.386' - E 35°12.533'

Höyük, Boğazlıyan İlçesi merkezinin 6,81 km güneybatısında ve Şeker Fabrikası'nın hemen güneyinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1129 metre olan yerleşim, 64 metre çapındadır (Resim 120-121). Hemen doğusundan D-805 Yozgat-Kayseri karayolu geçmektedir. Höyük, anakaya üzerine kurulan bir yerleşim profili sergilemektedir. Yüzeyde yapılan çalışmalarda tespit edilen seramik buluntularının tamamını Demir Çağı formları oluşturmaktadır (Resim 122). Formlar arasında kase ve çanaklar ile depolama ve pişirme kapları bulunmaktadır. Höyüğün konisi ve güney yamacı kaçak kazılar ile oldukça tahribata uğramıştır.

46 Harita Pafta No.lu, 86 ada ve parsel 39 ve TH'de bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 23.02.2007 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

3. Kiriz Mevkii Kayaüstü Yerleşimi

Koordinatları: N 39°08.308' - E 35°12.442'

Yerleşim, Boğazlıyan İlçesi merkezinin 6,81 km güneybatısında, Şeker Fabrikası'nın hemen güneyinde ve Aşağı Mahalle Höyüğü'nün 78 metre güneybatısında yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1132 metre olan yerleşim, anakaya üzerine kuruludur (Resim 123-124). Anakaya üzerine kurulu olan yerleşimin merkezinde tehlike arz eden bir kaçak kazı çukuru bulunmaktadır (Resim 125). Yerleşimde yüzeyde yapılan çalışmalarda tespit edilen seramikler arasında kırmızı, krem ve kahverengi açıkılı Tunç Çağı seramikleri ile Demir Çağı monokrom günlük kullanım ve depolama kaplarına ait parçalar yer almaktadır (Resim 126). Alanda Özellikle kırmızı açıkılı seramik grubu oldukça kaliteli astar ve açkısıyla Orta Tunç Çağı özellikleri göstermektedir. Ayrıca Tunç Çağına tarihlenebilecek taş balta tespit edilmiştir (Resim 127).

Yerleşimin batısındaki kayalık yamaçlarda da kaçak kazılar yapılarak alanın tarihsel dokusuna zarar verildiği görülmüştür.

46 Harita Pafta No.lu, 86 ada ve parsel 39'da bulunan yerleşim, Sivas Koruma Kurulu tarafından 01.03.2013 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

4. Kaya Sığınağı

Koordinatları: N 39°03.300' - E 35°06.711'

Kaya Sığınağı, Boğazlıyan İlçesi Özler Beldesi'nin 2,88 km güneybatısında ve D-805 Yozgat-Kayseri karayolunun hemen batısında yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1100 metre olan anakayaya oyulu sığınağa girişler kuzeybatı ve güneydoğusunda bulunan kapı açıklıkları ile sağlanmaktadır (Resim 128-131). Sığınağa güneybatı kapı açıklığından girildiğinde alan kuzeydoğuda geniş bir mekâna dönüşmektedir. Sığınağın kuzeybatısında bir oyuk, güneydoğusunda 2,27x2,35 metre ölçülerine sahip kareye yakın planlı bir oda bulunmaktadır (Resim 132). Söz konusu odanın tam ortasında yaklaşık 4,27 metre derinliğinde tehlike arz eden bir kaçak kazı çukuru yer almaktadır. Hem kaçak kazılar hem de sığınağın kayaç yapısı tüf olması ile doğal tahribata uğradığı gözlemlenmiştir. Alanda dönemi tespit edilemeyen çok az sayıda kaba seramik parçalarına rastlanmıştır. Sığınak olasılıkla Kappadokia Bölgesi'ndeki kaya yerleşimleri dikkate alındığında Bizans Dönemi'ne tarihlendirilebilir.

J34d18d4b Harita Pafta No.lu, 120 ada ve parsel Yeni 109'da (Eski 52) bulunan sığınak, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 18.12.2014 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

5. İrşat Höyüğü

Koordinatları: N 39°03.833' - E 35°08.421'

Höyük, Boğazlıyan İlçesi Özler Beldesi'nin merkezinin 1,78 km güneybatısında yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1212 metre olan yerleşim, 140 metre çapındadır (Resim 133-134). Höyüğün üzerinde kapanmaya yüz tutmuş kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Çevresi tarım arazileri ile çevrili höyükte yüzeyde yapılan çalışmalarda Tunç Çağı ve Demir Çağı'na ait seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 135). Ele geçen seramiklerden yola çıkılarak Höyüğün Tunç Çağı ve Demir Çağında yerleşim görmüş olduğu söylenebilir. Tunç Çağı seramikleri kahverengi, siyah ve kırmızı açık mal gruplarından oluşan kase ve çanak formlarını içermektedir. Demir Çağı seramikleri içinde en yoğun grubu ise yuvarlatılmış düz ağızlı ve kalınlaştırılmış ağız kenarlı kaseler oluşturmaktadır. Kalınlaştırılmış ağız kenarlı kase parçalarının dekorasyonsuz örneklerinin yanında ağız kenarı boya bezemeli olanlar da bulunmaktadır.

J34d19c Harita Pafta No.lu, 120 ada ve parsel 19'da bulunan höyük, ilgili koruma kurulunca tescil edilerek koruma altına alınması uygun olacaktır.

6. Aydınlı Mevkii Kayaüstü Höyük Yerleşimi I-II

Yerleşim I

Koordinatları: N 39°03.586' - E 35°09.633'

Yerleşim I, Boğazlıyan İlçesi Özler Beldesi'nin merkezinin 3,33 km güneydoğusunda yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1285 metre olan yerleşim, 260x132 metre ölçülerine sahiptir (Resim 136-137). Çevresi tarım arazileri ile çevrili alan yüksek anakaya üzerine kurulu bir kale yerleşimi olmalıdır. Yüzeyde yapılan çalışmalarda Yoğun olarak Erken Tunç Çağına ait farklı renklerde açık mal gruplarına ait çanak parçaları ile Alishar III grubuyla benzer boya bezemeli bir gövde parçası görülmektedir. (Resim 139). Yerleşimde Demir Çağı krem astar üzeri ağızda bezemesi bulunan geniş ağızlı bir kase parçası ile temsil edilmektedir.

Yerleşim II

Koordinatları: N 39°03.520' - E 35°09.747'

Yerleşim II, Boğazlıyan İlçesi Özler Beldesi'nin merkezinin 3,52 km güneydoğusunda yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1285 metre olan yerleşim, 147 metre çapındadır (Resim 136, 138). Çevresi tarım arazileri ile çevrili yerleşim yüksek anakaya

üzerine kurulu bir kale yerleşimi olmalıdır. Yüzeyde yapılan çalışmalarda Demir Çağı, Hellenistik Dönem, Roma Dönemi ve Bizans Dönemi'ne ait seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 140).

Höyük yerleşimi olarak adlandırılan I ve II, hemen doğularında bulunan Keçilik Kalesi gibi birer kale yerleşimi görünümüne sahiptirler. İki yerleşim arasındaki mesafe yaklaşık 70 metre olup ikisi arasında 37 metre uzunluğunda ve 3 metre genişliğinde bir hat da oldukça dikkat çekicidir. I ve II'nin sarp yapısı savunmaya oldukça elverişlidir. Ayrıca küçük ırmakların oluşturduğu vadileri ve bu vadiler arasında kalan geniş tarım arazilerini kontrol eden bir konuma sahiptirler. Her iki kale yerleşiminde tespit edilen seramikler alanın kullanım sürecine dair veriler sunmaktadır. Bu verilerle yerleşimin Demir Çağı'ndan Bizans Dönemi'ne kadar ki geniş bir zaman aralığına tarihlenen bir alan olduğu anlaşılmaktadır. Yozgat sınırları içerisinde tespit edilen ve savunma sisteminin birer parçası olarak değerlendirilen alanların yerleşim kronolojisine bakıldığında birçoğunun çok evreli kullanım sürecine sahip olduğu görülmektedir.

J34d-19d Harita Pafta No.lu, 103 ada ve parsel Yeni 271, 408'de bulunan höyük yerleşimi I ve II, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 09.03.2018 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

7. Keçilik Kalesi

Koordinatları: N 39°03.474' - E 35°10.519'

Kale, Boğazlıyan İlçesi Özler Beldesi'nin merkezinin 4,29 km güneydoğusunda ve Aşağıhasanlı Köyünün 1,85 km batısında yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1141 metre olan yerleşim, 503x203 metre ölçülerine sahip olup 7,30 hektarlık bir alan üzerine kuruludur (Resim 141). Çevresi tarım arazileri ile çevrili yerleşim yüksek anakaya üzerine kurulu bir Demir Çağı kalesidir. Yüzeyde yapılan çalışmalarda da Demir Çağı, Hellenistik Dönem ve Roma Dönemi'ne ait seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 142).

Keçilik Kalesi de batısındaki Aydınli Mevkii Kayaüstü Höyük Yerleşimi I ve II olarak adlandırılan kale yerleşimleri gibi sarp yapısı ile savunmaya oldukça elverişlidir. Konumu itibarı ile geniş tarım arazilerini kontrol eden bir konuma sahiptir. Yerleşimde tespit edilen seramikler alanın kullanım sürecine dair veriler sunmaktadır. Bu veriler yerleşimin Demir Çağı'ndan Roma Dönemi'ne kadar ki geniş bir zaman aralığına tarihlendirilmesine imkân sağlamaktadır.

J-34-d-19-d ve J-34-d-19-c Harita Pafta No.lu, 104 ada ve parsel Yeni 6'da bulunan kale yerleşimi, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 16.02.2019 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

8. Ovakent Höyüğü

Koordinatları: N 39°04.514' - E 35°14.836'

Höyük, Boğazlıyan İlçesi Ovakent Beldesi'nin 2,0 km kuzeydoğusunda yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1186 metre olan yerleşim, 88 metre çapındadır (Resim 143-144). Çevresi tarım arazileri ile çevrili höyük, yüzeyde yapılan çalışmalarda tespit edilen seramikler yardımıyla Tunç Çağı, Demir Çağı ve Hellenistik Döneme tarihlenmektedir (Resim 145). Bunlardan Tunç Çağı seramikleri kırmızı ve siyah açık olup, aralarında hem ince hem de kaba mallar bulunmaktadır. Höyüğün Demir Çağı, dönemin tipik formlarından olan krater parçaları ile temsil edilmektedir. Boya bantlı kase ve unguentarium ise Hellenistik Dönem formlarındandır.

Höyüğün kuzeydoğusunda ve doğusunda tehlike arz eden kaçak kazı çukurları bulunmaktadır.

J-34-d-20-b ve J-34-d-20-c Harita Pafta No.lu, 156 ada ve parsel Yeni 226'da bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 30.06.2015 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

9. Maşatlık 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı

Koordinatları: N 39°08.348' - E 35°22.374'

Yerleşim, Boğazlıyan İlçesi Deveci Pınar Köy merkezinin hemen batısında Namık Kemal Mahallesi'nde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1184 metre olan yerleşim, 0,43 hektarlık bir alan üzerine kuruludur (Resim 146-147). Etrafını günümüz köy yerleşimi çevrelemektedir. Yüzeyde yapılan çalışmalarda Tunç Çağı, Hellenistik ve Roma Dönemi'ne ait seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 148). Seramikler genel olarak Tunç Çağı, Hellenistik ve Roma Dönemlerine tarihlenmektedir. Tunç Çağına ait kırmızı ve siyah açkılı mallar arasında çanak formu yaygındır. Hellenistik parçalar basit siyah ve kırmızı firnisli örneklerdir. Roma seramikleri ise farklı profillere sahip kırmızı astarlı terra sigillata kaselerdir. Alanda tespit edilen seramik verileri, yerleşimin geniş bir zaman dilimine sahip olduğunu göstermektedir.

J-34-c-13-a Harita Pafta No.lu, 229 ada ve parsel Yeni 11'de bulunan yerleşim, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 25.02.1990 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

10. Böğrügedik Höyüğü

Koordinatları: N 39°14.040' - E 35°21.645'

Höyük, Boğazlıyan İlçesi Uzunlu Köyünün 4,43 km güneybatısında ve Güveçli Köyünün de 2,23 km güneydoğusunda yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1137 metre olan yerleşim, 152 metre çapındadır (Resim 149-150). Höyükte çok sayıda kapanmaya yüz tutmuş kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Çevresi tarım arazileri ile çevrili höyükte yüzeyde yapılan çalışmalarda tespit edilen boyalı seramikler arasında farklı bir grup olarak kırmızı astar üzerine beyaz boya bezemeli ve perdahlı parçalar ilk defa bu höyükte karşımıza çıkmaktadır (Resim 151). Bu parçaların benzerleri Alishar Höyüğü Bakır Çağı tabakalarına tarihlenmektedir. Bir diğer grubu Alishar III seramikleri oluşturmaktadır. Bu gruba ait kaseler ile birlikte formu belirlenemeyen gövde parçaları da bulunmaktadır. Kırmızı, kahverengi ve siyah monokrom açkılı seramikler de dönemin tipik malları olarak höyükte karşımıza çıkmaktadır. Kırmızı açkılı gaga ağızlı testi parçası ile yine kırmızı açkılı olasılıkla gaga ağızlı bir testiye ait süzgeç kısmı höyüğün Orta Tunç Çağı buluntuları arasında sayılabilir. Höyükte Demir Çağını temsilen ise dışa çekik ağızlı dışbükey profilili kaseler ön plana çıkmaktadır.

J-34-c-03-a Harita Pafta No.lu, 230 ada ve parsel 478=184/484=155/557=147/558=146 ve TH'de bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 03.12.2009 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

11. Çorakdölek Tümülüsü

Koordinatları: N 39°15.530' - E 35°19.125'

Tümülüs, Boğazlıyan İlçesi Güveçli Köyünün 2,40 km kuzeybatısında yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1135 metre olan tümülüs, 82 metre çapındadır (Resim 153-154). Tümülüs, Sofuoğlu Höyüğü'nün 1,61 km güneybatısında bulunmaktadır.

J34-B-22-D Harita Pafta No.lu, 232 ada ve parsel 15'de bulunan tümülüs, ilgili koruma kurulunca tescil edilerek koruma altına alınması uygun olacaktır.

12. Sofuoğlu Höyüğü

Koordinatları: N 39°16.320' - E 35°19.409'

Höyük, Boğazlıyan İlçesi Güveçli Köyünün 3,40 km kuzeybatısında ve Sofuoğlu mevkiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1168 metre olan höyük, 136 metre çapındadır (Resim 155-156). Çevresi tarım arazileri ile çevrili olup hemen güneyinden Kötüöz Deresi geçmektedir. Höyüğün güney yamacında iş makinası ile yapılan kaçak kazı, yerleşimin tarihsel dokusuna oldukça büyük zarar vermiştir. Yüzeyde yapılan çalışmalarda Böğrügedik Höyüğü'nde olduğu gibi Bakır Çağı'na tarihlenebilecek kırmızı astar üzerine beyaz boyalı perdahlı seramik örnekleri bulunmaktadır (Resim 157). Höyükte yoğun buluntu grubunu Alishar III kase ve farklı formlara ait gövde parçaları oluşturmaktadır. Ayrıca, Orta Tunç Çağı'na tarihlenebilecek kırmızı ağızlı yatay üçgen kulplu omurgalı kaselerin yoğunluğu da dikkati çekmektedir. Demir Çağında ise dışa çekik ağızlı dışbükey profilli kaseler tanımlanabilen formlar arasında yer almaktadır. Höyükte Roma Dönemi ise tek bir terra sigillata dip parçası ile temsil edilmektedir.

J34-B-22-D Harita Pafta No.lu, 165 ada ve parsel 9'da bulunan höyük, ilgili koruma kurulunca tescil edilerek koruma altına alınması uygun olacaktır.

13. Kemaliye (Hasençi) Höyüğü

Koordinatları: N 39°13.331' - E 35°16.440'

Höyük, Boğazlıyan İlçesi Çalapverdi Köyünün 2,92 km güneybatısında yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1080 metre olan yerleşim, 104 metre çapındadır (Resim 158-159). Hemen güneyinden Karasu Çayı geçmektedir. Höyükte, konisine kadar çevresindeki tarım arazileri ile birlikte aktif tarım yapıldığı görülmüştür. Özellikle tarım tahribatı nedeniyle yüksekliğini kaybetmeye başlamış olan höyüğün güneydoğusunda 37 metre uzunluğunda ve 7 metre genişliğinde iş makinası ile açılan kaçak kazı çukuru da yerleşim dokusuna oldukça büyük hasar vermiştir. Höyük yüzeyinde yapılan çalışmalarda ele geçen seramiklerin tamamının Tunç Çağı'na ait olduğu söylenebilir (Resim 160). Höyükte kaba malların yanında daha kaliteli ince mallar da ele geçmiştir. Buluntuların büyük bölümü farklı tiplerde kaselerden oluşmakla birlikte depolama kapları da bulunmaktadır. Ele geçen boya bezemeli bir gövde parçası ise Alishar III seramikleri ile benzerlik göstermektedir.

65 Harita Pafta No.lu, 158 ada ve parsel 64'de bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 27.09.2017 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

14. Sarayaltı Höyüğü

Koordinatları: N 39°11.366' - E 35°13.669'

Höyük, Boğazlıyan İlçesi Bahçeler Mahallesinin hemen batısında Sarayaltı Mevkiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 985 metre olan yerleşim, 107 metre çapındadır (Resim 161-162). Çevresi tarım arazisi ile çevrili olup 221 metre kuzeyinden Karasu Çayı geçmektedir. Höyüğün güneyinde kaçak kazı tahribatı görülmektedir. Yüzeyde yapılan çalışmalarda genel olarak Alishar III seramikleri tespit edilmiştir (Resim 163). Bunlar arasında içe çekik ağızlı kaseler, dışa çekik ağızlı kırmızı astarlı kase ve krem rengi astar üzeri kahverengi boya bezemeli gövde parçası yer almaktadır. Dönemi tespit edilememiş olmakla birlikte çok ince cidarlı ve yüzeyleri kil renginde ince astarlı iki çark yapımı seramik parçası daha geç bir döneme ait olmalıdır.

43 Harita Pafta No.lu, 94 ada ve parsel 42'de bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 06.04.2006 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

15. Hamam Höyüğü

Koordinatları: N 39°11.105' - E 35°12.377'

Höyük, Boğazlıyan İlçesi Bahariye Köyünün 1,41 km güneyinde Eşedersi Mevkiinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1021 metre olan yerleşim, 153 metre çapındadır (Resim 164-165). Çevresi tarım arazisi ile çevrili olup 170 metre kuzeydoğusundan Karasu Çayı geçmektedir. Kuş uçuşu yaklaşık 1,86 km doğusunda Sarayaltı Höyüğü, 2,69 km güneydoğusunda Höyüktepe Höyüğü, 5,46 km güneybatısında Çokumağıl Höyüğü, 4,93 km güneyinde Aşağı Mahalle Höyüğü ve Kiriz Mevkii Höyüğü bulunmaktadır. Karasu Çayının güneyindeki bu birbirine yakın mesafedeki yerleşim ağı oldukça önem arz etmektedir. Söz konusu höyüklerde yüzeyde yapılan çalışmalarda benzer şekilde Tunç Çağı, Hellenistik Dönem ve Roma Dönemi'ne ait seramik parçalarına rastlanmış olması da bu durumu desteklemektedir (Resim 166). Höyükte tespit edilen en erken örnek Erken Tunç Çağına tarihlenebilecek kahverengi açık boyunu parçasıdır. Demir Çağına ait örneklerin bulunmadığı höyükte Hellenistik ve Roma Dönemlerine ait kase ve testi formlarının ağız parçaları saptanmıştır.

42 Harita Pafta No.lu, 91 ada ve parsel 24, 56'da bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 22.11.1991 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

16. Çokumağıl Höyüğü

Koordinatları: N 39°09.337' - E 35°09.193'

Höyük, Boğazlıyan İlçesi Esentepe Köyünün hemen kuzeyinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1121 metre olan yerleşim, 99 metre çapındadır (Resim 167-168). Çevresi günümüz köy yerleşimi ile çevrili olan höyükte yoğun tahribat gözlemlenmiştir. Höyükteki tahribat ile yerleşim tabakaları ve yapılara ait kalıntılar oldukça büyük zarar görmüştür. Yüzeyde yapılan çalışmalarda Kalkolitik Döneme ait seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 169). Seramik verilerine göre höyüğün tek yerleşim tabakası içerdiği görülmektedir. Tabakalardaki yangın izleri yerleşimin son bulmasını açıklamaya da yardımcı olmaktadır.

J34d09d4a Harita Pafta No.lu, 145 ada ve parsel 2, 5, 7-9, 12-14, 18-20, 22 TH'de bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 29.01.2004 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

17. Büyük Höyük

Koordinatları: N 39°18.406' - E 35°04.736'

Höyük, Boğazlıyan İlçesi Yamaçlı Beldesi'nin 2,08 km güneydoğusunda yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1133 metre olan yerleşim, 164 metre çapındadır (Resim 170-171). Çevresi günümüz yerleşimi ve tarım arazileri ile çevrili olan höyüğün konisinde ağaçlandırma çalışması yapılmıştır. Yüzeyde yapılan çalışmalarda tespit edilen seramikler arasında en yoğun grubu Tunç Çağı seramikleri oluşturmaktadır (Resim 172). Bunlar arasında Alişar III seramikleri ile benzerlik gösteren kase ve formu belirlenemeyen gövde parçaları yer almaktadır. Kırmızı astarlı kase ve yine kırmızı astarlı yatay üçgen kulp da Orta Tunç Çağı'na tarihlenebilen parçalardır. Höyüğün yerleşim gördüğü en geç döneme ait tek parça ise Bizans Dönemi dip parçasıdır. Ayrıca dönemi kesin olarak tespit edilemeyen günlük kullanım kaplarına ait parçalar da höyük buluntuları arasında yer almaktadır.

J34-A-17-C-4-A Harita Pafta No.lu, 188 ada ve parsel TH'de (Komşu parsel 47) bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 30.03.2001 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

18. Karahöyük

Koordinatları: N 39°24.943' - E 35°05.264'

Höyük, Boğazlıyan İlçesi Yenipazar Beldesi'nin 5,32 km güneyinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1179 metre olan yerleşim, 144 metre çapındadır (Resim 173-

174). Çevresi tarım arazileri ile çevrili olan höyükte kapanmaya yüz tutmuş kaçak kazı çukurları olup yoğun bir tahribat gözlemlenmemiştir. Yüzeyde yapılan çalışmalarda tespit edilen seramikler arasında Tunç Çağı kırmızı astarlı içe çekik ağızlı kase parçası, Demir Çağına ait boya bezemeli krater parçası, Roma Dönemi kırmızı astarlı kase ve iki adet testi parçası ile Bizans Dönemi günlük kullanım kabına ait bir adet gövde parçası yer almaktadır (Resim 175-176). Ayrıca tespit edilen iki adet cam buluntudan biri Bizans Dönemi bilezik parçası iken, diğer örnek MS 5.-7. Yüzyıllar arasına tarihlenen kadeh ayak parçasıdır.

J34a07c Harita Pafta No.lu, 126 ada ve parsel 15 ve TH'de bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 27.03.2015 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

19. Yenipazar Höyüğü

Koordinatları: N 39°27.992' - E 35°04.786'

Höyük, Boğazlıyan İlçesi Yenipazar Beldesi'nin hemen kuzeyinde yerleşim içinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1059 metre olan yerleşim, 84 metre çapındadır (Resim 177-178). Çevresi günümüz yerleşimi ile çevrili olan höyüğün kuzeyinden dere geçmektedir. Günümüz yerleşimi içinde bulunan höyükte yoğun tahribat gözlemlenmemiştir. Yüzeyde yapılan çalışmalarda Demir Çağı, Hellenistik Dönem ve Roma Dönemi'ne ait seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 179).

J34a02c Harita Pafta No.lu, 132 ada ve parsel TH (komşu 9.6...) Karşıyaka'da bulunan höyük, Sivas Koruma Kurulu tarafından 15.12.2011 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

20. Malhöyük Höyüğü

Koordinatları: N 39°27.906' - E 35°39.305'

Höyük, Boğazlıyan İlçesi Ömerli Köyünün kuş uçuşu yaklaşık 3,53 km güneydoğusunda yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1172 metre olan yerleşim, 97 metre çapındadır (Resim 180-181). Çevresi aktif tarım alanları ile çevrili olan höyüğün kuzeyinden sulama kanalı geçmektedir. Yoğun tahribat görülmeyen daha korunmuş durumda olan höyük yüzeyinde yapılan çalışmalarda Tunç Çağı'na ait seramik parçalarına rastlanmıştır (Resim 182).

J34a04d Harita Pafta No.lu, 115 ada ve parsel 20-32'de bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 01.07.2016 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

21. Kaşkışla Höyüğü

Koordinatları: N 39°29.870' - E 35°06.671'

Höyük, Boğazlıyan İlçesi Ömerli Köyünün kuş uçuşu yaklaşık 2 km kuzeyinde ve Kaşkışla Köyünün 433 metre güneyinde yer almaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1075 metre olan yerleşim, 61 metre çapındadır (Resim 183-184). Çevresi aktif tarım alanları ile çevrili olan höyüğün kuzeyinden Siyahözü Deresi geçmektedir. Yoğun tahribat görülmeyen daha korunmuş durumda olan höyük yüzeyinde yapılan çalışmalarda dönemi belirlenemeyen az sayıda seramik parçalarına rastlanmıştır.

J34a03a Harita Pafta No.lu, 108 ada ve parsel 11'de bulunan höyük, Kayseri Koruma Kurulu tarafından 18.12.2014 tarihinde tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

SONUÇ

Sonuç olarak Yozgat İli ve İlçelerinde başkanlığımıdaki bir ekip tarafımdan Klasik, Roma ve Bizans Dönemleri konulu yüzey araştırması, 2022 yılında 10.06.-27.06.2022 tarihleri arasında Yozgat Sarıkaya, Yenifakılı, Saraykent ve Boğazlıyan İlçelerinde gerçekleştirilmiştir. **Bu kapsamda Sarıkaya İlçesinde yirmi bir (21), Yenifakılı İlçesinde altı (6), Saraykent İlçesinde iki (2) ve Boğazlıyan İlçesinde yirmi bir (21) olmak üzere toplam elli (50) alanda kültür varlığı incelenmiştir.** Çalışmalar sırasında 2863 sayılı yasa kapsamında bir (1) adet envanterlik eser çalışma sonunda Müze Müdürlüğüne getirilerek tutanakla teslim edilmiştir.

Çalışma kapsamında tespit edilen yerleşimlerin belgelenmeleri yapılarak bu yerleşimlerde tespit edilen seramik parçalarının manuel çizimleri yapılmış, fotoğrafları çekilmiş ve buluntu yerlerine bırakılmıştır. Manuel çizimleri yapılan seramik parçalarının bilgisayar çizimleri yapılmaya ve katalogları hazırlanmaya başlamıştır.

Çalışma yapılan söz konusu alanlardan, Bakanlık makamının 07/02/2016 tarih ve 94949537-10.04-32178 sayılı onayı ile yürürlüğe giren “*Kültür Ve Tabiat Varlıklarıyla İlgili Yapılacak Yüzey Araştırması, Sondaj Ve Kazı Çalışmalarının Yürütülmesi Hakkında Yönerge*”nin 9. Maddesinin (v) bendi kapsamında bilimsel çalışmaları destekleyici nitelikteki amorf malzemelerden (seramik parçaları) yeteri kadar örnek seçilerek belgeleme çalışmaları yapıldıktan sonra toplanıldıkları alana uygun bir şekilde bırakılmıştır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Doç. Dr. Hacer SANCAKTAR
Araştırma Başkanı

Ekler

Ek 1: 2022 Yılı Müze Envanterlik Eser Çizimi ve Seramik Çizimlerinden Örnekler

Ek 2: 2022 Yılı Harita Çalışma Raporu

Ek 3: 2022 Yılı Yüzey Araştırması Alan Koordinat Listesi

Ek 4: 2022 Yılı Eser Teslim Tutanağı, Liste ve Müze Envanterlik Eser Fişi

Ek 5: 2022 Yılı Yüzey Araştırması Ruhsatnamesi ve Ekip Listesi

Ek 6: 2022 Yılı Yüzey Araştırmasına Fiilen Katılanlar ve Katılmayanlar Listesi

Ek 7: 2022 Yılı Drone Fotoğraf Çekim İzni Yazıları

Ek 8: 2022 Yılı Araştırmayı Destekleyen Kurum

Ek 9: 2022 Yılı Yeni Tespit Edilen Yerleşimlerin Tescil Öneri Fişleri

Ek 10: 2022 Yılı Çalışmalarını Kapsayan Haritalar

